

Svenska som andraspråk Nationell delkurs 3

Språk är människans främsta redskap för reflektion, kommunikation och kunskapsutveckling. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

Syfte

Undervisningen i kursen svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen, som utgår från ett andraspråksperspektiv, ska eleven ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att eleven får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Det innebär att eleven genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för reflektion, kommunikation och kunskapsutveckling.

Undervisningen ska ge eleven rika möjligheter att kommunicera på svenska i funktionella och meningsfulla sammanhang samt ge eleven möjlighet att utveckla sin förmåga att förstå talad och skriven svenska. Undervisningen ska även stimulera elevens intresse för att läsa och skriva på svenska. Eleven ska även ges möjlighet att utveckla olika strategier för hur man lär sig språk samt strategier för att stödja den egna kommunikationen. Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier. Eleven ska i undervisningen ges möjlighet att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Undervisningen ska även syfta till att eleven utvecklar förmåga att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Vidare ska undervisningen bidra till att eleven utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar innehåll från olika källor.

I undervisningen ska eleven möta, samt ges möjlighet att utveckla kunskaper om, olika former av sakprosa och skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleven ges förutsättningar att utveckla sitt språk.

Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om svenska språket, dess normer, uppbyggnad, uttal, ord och begrepp samt om hur språkbruk varierar beroende på sociala sammanhang och medier. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevens medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleven får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för sig själv och för andra människor. Därigenom ska eleven ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier. Eleven ska också ges möjlighet att reflektera över hur språkliga erfarenheter och flerspråkighet kan fungera som en resurs i den egna språkutvecklingen.

Genom undervisningen i kursen svenska som andraspråk ska eleven sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- läsa och analysera sakprosa och skönlitteratur för olika syften, och
- söka information från olika källor och värdera innehållet.

Centralt innehåll

Läsa och skriva

- Att läsa och skriva i olika situationer med anknytning till vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv.
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier. Att urskilja texters uttalade och outtalade budskap samt deras olika syften.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras syfte, mottagare, typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- Olika sätt att skapa och bearbeta egna och gemensamma texter, till exempel att förtydliga och variera dem. Hur man ger och tar emot respons på texter.
- Att disponera och redigera texter med hjälp av digitala verktyg. Olika funktioner för språkbehandling.
- Språkets struktur, till exempel sats- och meningsbyggnad, tempus och textbindning.
- Olika hjälpmedel för stavning och ordförståelse, till exempel digitala verktyg.

Tala, lyssna och samtala

- Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd i olika situationer med anknytning till vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv.
- Att medverka i olika samtal och diskussioner, till exempel att formulera och bemöta argument samt ta initiativ till nya frågeställningar eller ämnesområden.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande om olika ämnen för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel för att planera och genomföra muntliga presentationer, till exempel digitala medier och verktyg.
- Uttal, betoning och satsmelodi. Olika variationer av talad svenska.

Sakprosatexter och berättande texter

- Sakprosa som är beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och längre insändare.
- Sakprosatexters syften, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag samt deras ord och begrepp.

- Skönlitteratur och annan fiktion från skilda delar av världen som belyser människors upplevelser och erfarenheter.
- Skönlitterära texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad. Hur en skönlitterär text kan konstrueras med inledning, händelseförlopp och avslutning.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel tv-program och webbtexter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter i digitala miljöer med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord som underlag för att planera sitt skrivande och strategier för att identifiera överordnade idéer i en text.
- Ord, symboler och begrepp för att uttrycka kunskaper, åsikter och känslor i olika situationer med anknytning till vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv.
- Hur ords och begrepps nyanser och värdeladdning kan påverka uppfattningen av innehåll och budskap i texter och samtal.
- Ords betydelseomfång samt kategorisering och klassificering av ord, till exempel i över- och underordning. Synonymer och motsatsord.
- Ordbildning, till exempel sammansättningar och avledningar, samt betydelsen av olika prefix och suffix.
- Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare och syfte, till exempel skillnaden mellan språket i samhällsinformation och reklam.
- Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang. Skillnader och likheter mellan svenska och något annat språk, till exempel att flera ord på ett språk kan motsvaras av endast ett ord på ett annat språk.

Informationssökning och källkritik

- Olika sätt att söka, välja, värdera, kritiskt granska och använda sig av information från internet och andra källor. Hur man citerar.
- Källkritik. Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som till viss del för samtalen och diskussionerna framåt. Eleven använder då en i huvudsak fungerande kombination av vardagsrelaterat och ämnesrelaterat språk. Eleven ställer frågor och framför åsikter med till viss del underbyggda argument. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med i huvudsak fungerande struktur och innehåll och viss anpassning till syfte och mottagare.

Eleven skriver olika slags texter med viss språklig variation samt i huvudsak fungerande struktur, innehåll och anpassning till texttyp, syfte och mottagare. Eleven följer språkliga normer och strukturer på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven läser sakprosa och skönlitteratur med flyt och visar grundläggande läsförståelse. Dessutom gör eleven enkla sammanfattningar av olika texters innehåll. Eleven för enkla resonemang om innehåll och om tydligt framträdande budskap i olika texter.

Eleven söker och väljer information från ett avgränsat urval av källor och presenterar informationen med egna formuleringar och viss användning av ämnesspecifika ord och begrepp. Eleven för enkla resonemang om informationens användbarhet.